Informerende brief

Datum: Januari 2025
Aan: de gemeenteraden van de gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Weststellingwerf.
Onderwerp: Aanpak Nationaal programma Vitale Regio's in zuidoost-Fryslân

Beste raadsleden,

Het kabinet wil met een aantal regio's in Nederland aan de slag met een Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) om de kwaliteit van leven, wonen en werken te verbeteren. Zuidoost-Fryslân is een van deze regio's. In deze brief informeren wij u wat het NPVR inhoudt en wat dit voor onze regio betekent.

Aanleiding
Volgens het *rapport Elke Regio Telt!* heeft de Rijksoverheid te weinig aandacht besteed aan regionale verschillen, wat ongelijkheid tussen regio's vergrootte. Vooral gebieden aan de randen van Nederland kampen met sociale, maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen, zoals in zorg, onderwijs, bereikbaarheid en leefomgeving. Het kabinet wil daar wat aan doen.

Aanpak van het kabinet
In 2024 vonden in 11 regio's, waaronder zuidoost-Fryslân, dialoogsessies plaats met ambtenaren, maatschappelijke partners, directeuren van ministeries en regionale bestuurders. Het gaat in zuidoost-Fryslân om het gebied van de gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Weststellingwerf. Provinsje Fryslân en Wetterskip Fryslân waren ook betrokken.

Mede op basis van deze dialoogsessies, wil het Rijk via het NPVR samen met de regio's de komende jaren investeren in structurele samenwerking. Hiervoor zijn voor onze regio in elk geval twee actielijnen van belang:

1. Het doorontwikkelen van de beleids- en investeringslogica. Nationaal beleid wordt getoetst op regionale toepasbaarheid.

2. Het ontwikkelen van een langjarig gebiedsgericht programma. Dit omvat een regioplan voor de komende 20 jaar en uitvoeringsagenda per vier jaar gericht op drie overkoepelende doelstellingen:

- Het verbeteren van de kwaliteit, leefbaarheid en veiligheid van de leefomgeving in regio's door onder andere een passende woningvoorraad voor bestaande en nieuwe inwoners, transformatie van de winkelgebieden en leegstaande gebouwen, verduurzaming van de gebouwde omgeving en een gezonde groene leefomgeving.
- Een duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau dat ondersteunend is aan het beoogde toekomstperspectief van de regio's en het behoud van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid in deze regio's voor inwoners.
- Een kansrijke toekomst voor inwoners in de regio's met aandacht voor een kansrijke en gezonde toekomst, gezond opgroeien en oud worden, ontwikkelkansen in het onderwijs, perspectief op werk en regionale economische ontwikkeling.

Wat betekent het NPVR voor Zuidoost-Fryslân?
Als regio gaan we in 2025 aan de slag met het opstellen van het Regioplan zuidoost-Fryslân. Het regioplan vormt de basis voor de gebiedsgerichte aanpak over een looptijd van ca. twintig jaar.

De vijf gemeenten, provincie en Wetterskip werken samen met het Fries Planbureau en een organisatiebureau aan de verdere vormgeving van het proces te komen tot een gedragen regioplan. Doel is voor de zomer van 2025 een bestuurlijke conferentie te organiseren waar verschillende stakeholders (waaronder maatschappelijke partners, natuurorganisaties, vertegenwoordigers vanuit de samenleving, onderwijsinstellingen etc.) bij elkaar komen om gezamenlijk onze visie op zuidoost-Fryslân vast te stellen.
Ook u wordt als volksvertegenwoordiging hier nadrukkelijk bij betrokken.

De volgende stap is het opstellen van de 1e uitvoeringsagenda waarin concrete activiteiten voor de komende vier jaar zijn opgenomen. Deze uitvoeringsagenda moet eind van 2025 opgesteld.

Naast het ontwikkelen van het langjarige gebiedsgerichte programma gaan we aan de slag met actielijn 1, de doorontwikkeling van de beleids- en investeringslogica. We zien op dit moment vaak dat nationaal beleid onvoldoende aansluit op de regionale situatie. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat rijkssubsidies niet beschikbaar zijn voor regio's omdat we niet voldoen aan de landelijk gestelde voorwaarden. Vanuit actielijn 1 gaan we met het Rijk aan de slag landelijk beleid te toetsen op regionale toepasbaarheid zodat dit beter op elkaar aansluit.

Tot slot
Vanuit het Rijk worden middelen en ondersteuning ingezet voor de organisatie en totstandkoming van het regioplan. Het is op dit moment nog niet bekend om hoeveel middelen dit gaat.

Als regionale overheden hechten wij veel waarde aan de intentie van het kabinet nu echt stappen te willen zetten om de regio op waarde te schatten als vitaal onderdeel van Nederland. Om die reden willen wij ook graag samenwerken met het Rijk om de kwaliteit van leven, wonen

en werken in Zuidoost Friesland te verbeteren. Daarvoor zullen wij het Rijk aanmoedigen en zo nodig aanspreken om de uitgesproken intentie waar te maken.

<afsluiting>

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. Rapportage regiodialogen
3. Regioprofiel Zuidoost-Fryslân.
4. Brief aan de minister namens de 11 regio's.